

Bruxelles, 10. lipnja 2022.
(OR. en)

10124/22

RECH 369
COMPET 489

ISHOD POSTUPAKA

Od: Glavno tajništvo Vijeća

Na datum: 10. lipnja 2022.

Za: Delegacije

Br. preth. dok.: 9517/1/22 REV 1

Predmet: Europske misije

– zaključci Vijeća (usvojeni 10. lipnja 2022.)

Za delegacije se u Prilogu nalaze Zaključci Vijeća o europskim misijama, koje je Vijeće usvojilo na svojem 3877. sastanku, održanome 10. lipnja 2022.

ZAKLJUČCI VIJEĆA O EUROPSKIM MISIJAMA

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

PODSJEĆAJUĆI NA:

- Uredbu (EU) 2021/695 o uspostavi Okvirnog programa za istraživanja i inovacije Obzor Europa i o utvrđivanju pravila za sudjelovanje¹, u kojoj se posebno navode značajke europskih misija i utvrđuju područja u kojima bi se misije mogle uspostaviti;
- Odluku Vijeća (EU) 2021/764 o uspostavi posebnog programa za provedbu Okvirnog programa za istraživanja i inovacije Obzor Europa², u kojoj se, među ostalim, definira uloga odborâ za misije;
- svoje Zaključke iz prosinca 2020.³ o novom europskom istraživačkom prostoru, u kojima se upućuje na načela usmjerenosti, višerazinskog upravljanja i uključenosti građana kako bi se maksimalno povećao učinak ulaganja u istraživanje i inovacije;
- svoje zaključke iz rujna 2021.⁴ naslovljene „Globalni pristup istraživanju i inovacijama – Europska strategija za međunarodnu suradnju u svijetu koji se mijenja”, u kojima se naglašava potreba za jačanjem postojećih multilateralnih partnerstava i saveza u području istraživanja i inovacija;
- Preporuku Vijeća (EU) 2021/2122 o Paktu za istraživanja i inovacije u Europi⁵, u kojoj su utvrđena prioritetna područja za zajedničko djelovanje u EU-u, među kojima su zajedničko odgovaranje na izazove zelene tranzicije i digitalne transformacije te povećanje sudjelovanja društva u europskom istraživačkom prostoru;

¹ SL L 170/1, 12.5.2021.

² SL LI 167/1, 12.5.2021.

³ 13567/20.

⁴ 12301/21.

⁵ SL L 431, 2.12.2021.

- komunikaciju Europske komisije iz prosinca 2019. naslovljenu „Europski zeleni plan”⁶ i komunikaciju Europske komisije iz srpnja 2021. naslovljenu „Spremni za 55 %: ostvarivanje klimatskog cilja EU-a za 2030. na putu ka klimatskoj neutralnosti”⁷;
- Komunikaciju Europske komisije iz rujna 2021. o europskim misijama⁸, u kojoj je utvrđeno pet europskih misija;
- ciljeve održivog razvoja iz Programa održivog razvoja do 2030. Ujedinjenih naroda., donesenog 2015., koji služi kao temelj za osmišljavanje i provedbu europskih misija;

I. Usmjeravanje europskih istraživanja i inovacija radi podupiranja javnih politika kojima se bolje odgovara na društvene izazove

1. NAGLAŠAVA da su glavne značajke pristupa usmjerenog na misije sljedeće:
 - suradnički, transnacionalan, uključiv, multidisciplinarni i međusektorski pristup odgovaranju na složene društvene izazove razvojem sustavnog i koordiniranog pristupa u cijelom vrijednosnom lancu na razini EU-a te na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini s pomoću relevantnih aktera, javnih politika, privatnih inicijativa te instrumenata i programa financiranja u određenom vremenskom okviru i s mjerljivim ciljevima;
 - element usmjerenosti, čiji je cilj strateško usmjeravanje i davanje prednosti istraživanju i inovacijama te drugim sektorskim ulaganjima na europskoj, nacionalnoj i regionalnoj razini u sklopu procesa strateške koordinacije između istraživanja i inovacija i drugih relevantnih područja politike kako bi se ostvario učinak na društvo i oblikovanje politika s pomoću znanosti i tehnologije;
 - postupak zajedničkog osmišljavanja, zajedničke provedbe i zajedničkog praćenja s javnim akterima, privatnim sektorom i civilnim društvom na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini;

⁶ COM(2019) 640 final.

⁷ COM(2021) 550 final.

⁸ COM(2021) 609 final.

2. PODSJEĆA na to da su istraživanja i inovacije temelj europskih misija i da su za postizanje njihovih ciljeva potrebna kratkoročna, srednjoročna i dugoročna djelovanja javnih aktera, privatnog sektora i civilnog društva u svim relevantnim sektorskim politikama, kao i odgovarajuće financiranje; posebno POZIVA Komisiju i države članice da provode usklađene javne politike utemeljene na najsuvremenijim znanstvenim i tehnološkim spoznajama u okviru europskih misija, uključujući politike kojima se potiče potražnja, promiče vrednovanje znanja i potiče promjena ponašanja;
3. PODSJEĆA na to da se iz programa Obzor Europa financiraju samo aktivnosti istraživanja i inovacija, dok se druge aktivnosti financiraju iz pojedinačnih odgovarajućih programa u okviru drugih sektorskih politika, u skladu s pravilima koja se primjenjuju na svaki od tih programa; PODSJEĆA na to da je cilj strateškog plana u okviru programa Obzor Europa promicanje sinergije između programa Obzor Europa i drugih relevantnih politika i programa Unije;
4. NAGLAŠAVA važnost istraživačkih infrastruktura u postizanju ciljeva europskih misija, posebno s pomoću njihovih multidisciplinarnih istraživačkih kapaciteta, među ostalim u društvenim i humanističkim znanostima; NAGLAŠAVA njihovu ključnu ulogu u razvoju naprednih tehnologija i metodologija te njihovu povezanost sa sektorom obrazovanja i privatnim sektorom; ISTIČE da je Europski strateški forum za istraživačke infrastrukture važan kako bi se usmjerio strateški razvoj tih infrastruktura i potaknuo njihov doprinos provedbi europskih misija; NAGLAŠAVA da i tehnološke infrastrukture mogu doprinijeti provedbi europskih misija;
5. SMATRA da su društveni izazovi obuhvaćeni europskim misijama globalne prirode; POTIČE Komisiju da promiče međunarodnu suradnju, među ostalim ostvarivanjem sinergije s međunarodnim inicijativama usmjerenima na misije, u slučajevima u kojima to doprinosi ciljevima europskih misija, i da pritom osigurava poštovanje ključnih načela i vrijednosti EU-a te zaštitu interesa EU-a;

II. Osiguravanje učinkovitog upravljanja europskim misijama

6. ISTIČE da je za uspjeh europskih misija potreban učinkovit model višerazinskog upravljanja među relevantnim akterima, javnim politikama, privatnim inicijativama te instrumentima i programima financiranja; PREPOZNAJE da model upravljanja treba prilagoditi svakoj pojedinoj europskoj misiji;
7. SMATRA da bi se učinkovito upravljanje trebalo temeljiti na horizontalnom i vertikalnom pristupu, u skladu s odgovarajućim odgovornostima; DEFINIRA horizontalno upravljanje kao koordinaciju među relevantnim akterima, javnim politikama, privatnim inicijativama te instrumentima i programima financiranja na istoj administrativnoj razini, a vertikalno upravljanje kao koordinaciju među relevantnim akterima, javnim politikama, privatnim inicijativama te instrumentima i programima financiranja na više razina: europskoj, nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj;

A. Horizontalno upravljanje

8. PODSJEĆA na to da se uspjeh europskih misija temelji na učinkovitoj sinergiji između programa Obzor Europa, što uključuje i njegova europska partnerstva, i drugih relevantnih programa Unije kako bi se osigurali usklađeno planiranje programa i sufinanciranje; POZIVA Komisiju da uspostavi, a zatim i provede u djelo, uvjete koji su potrebni kako bi se osigurala komplementarna djelovanja u okviru svih relevantnih programa EU-a, i na razini tematskog planiranja programa i na razini pojedinačnih projekata; PREPOZNAJE važne napore koje je Komisija uložila kako bi među svojim različitim odjelima uspostavila koordinacijska tijela u cilju promicanja te sinergije; NAGLAŠAVA da bi upravljanje europskim misijama u okviru Komisije trebalo odražavati njihovu transformativnu i sustavnu prirodu; POZIVA Komisiju da predstavi detaljan pregled djelovanja koja treba poduzeti i odgovarajućih sredstava za njihovo financiranje koja su raspoloživa u okviru drugih relevantnih politika, programa i inicijativa Unije kako bi se zajamčilo usklađeno tematsko planiranje programa i provedba svake misije EU-a; POTIČE Komisiju da osigura dodatna znatna ulaganja iz drugih relevantnih programa Unije koja su razmjerna ulaganjima iz programa Obzor Europa radi potpore europskim misijama;

9. POZIVA države članice da u svojem nacionalnom sektorskom planiranju programa i politikama, kao i u programima EU-a u okviru decentraliziranog upravljanja, u obzir uzmu specifične ciljeve europskih misija; POZIVA Komisiju da uspostavi potrebne mjere i administrativne smjernice za promicanje sinergije s programima EU-a u okviru decentraliziranog upravljanja, posebno s Europskim fondom za regionalni razvoj (ERFR), Europskim socijalnim fondom plus (ESF+), Kohezijskim fondom, Europskim fondom za pomorstvo, ribarstvo i akvakulturu (ERPR), Fondom za pravednu tranziciju i Europskim poljoprivrednim fondom za ruralni razvoj (ERFR), kao i Mehanizmom za oporavak i otpornost te nacionalnim strateškim planovima u kontekstu zajedničke poljoprivredne politike (ZPP); PODSJEĆA na važnost strategija pametne specijalizacije i nacionalnih planova za oporavak i otpornost kao korisnih alata za planiranje programa koji mogu doprinijeti ciljevima europskih misija;
10. POZIVA Komisiju da istraži mogućnost uspostave sustava označivanja za pozive na podnošenje prijedloga pokrenute u okviru programa financiranja sredstvima Unije koji nisu Obzor Europa kako bi se, među ostalim, olakšala izrada portfelja misija te povećala vidljivost povezanih inicijativa i prikupili njihovi rezultati, čime bi se doprinijelo postizanju ciljeva europskih misija;
11. ISTIČE da odbori za misije imaju stratešku ulogu u oblikovanju savjeta tijekom pripreme i životnog ciklusa europskih misija; PREDLAŽE da Komisija te savjete uzme u obzir na odgovarajućoj političkoj razini, s obzirom na međusektorsku prirodu europskih misija; POZIVA Komisiju da strateškom sastavu podnosi redovita izvješća i da relevantne tematske sastave programskog odbora u okviru programa Obzor Europa obavješćuje o rezultatima rada odborâ za misije; PODSJEĆA na važnost stručnog znanja o sudjelovanju građana u odborima za misije;

12. NAGLAŠAVA da bi napore u pogledu horizontalnog upravljanja trebalo poduzeti i na razini država članica; POTIČE države članice da uspostave odgovarajuće upravljačke strukture kako bi njihovi relevantni akteri, javne politike, privatne inicijative te instrumenti i programi financiranja mogli doprinosti ciljevima europskih misija; PRIMA NA ZNANJE cijeli životni ciklus misija, koji uključuje određene aktere, politike i instrumente relevantne u različitim fazama procesa upravljanja; stoga ISTIČE da ne postoji jedinstven model upravljanja i da su države članice slobodne uspostaviti mehanizme upravljanja u skladu s vlastitim strukturama i potrebama; POZIVA Komisiju da aktivno promiče i olakšava razmjenu dobre prakse među državama članicama u vezi s odgovarajućim modelima upravljanja za europske misije;

B. Vertikalno upravljanje

13. UVIĐA da je učinkovita koordinacija na europskoj, nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini odlučivanja ključna za uspjeh europskih misija; POZIVA Komisiju i države članice da se pobrinu da te razine budu na odgovarajući način uključene; PODSJEĆA na to da je važno uključiti strateški sastav i relevantne tematske sastave programskog odbora programa Obzor Europa kako bi se u obzir uzeli nacionalni kontekst i mogućnosti za poboljšanje usklađenosti s aktivnostima istraživanja i inovacija koje se provode na nacionalnoj razini;
14. ISTIČE da je potrebno analizirati relevantnost i potencijal instrumenata i inicijativa na razini EU-a te na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini, posebno partnerstava, te međuvladinih instrumenata kako bi se doprinijelo ciljevima europskih misija; POZIVA Komisiju da tu analizu provede u bliskoj suradnji s drugim dionicima; POZIVA države članice da utvrde nacionalne, regionalne i lokalne programe ili inicijative, kao i njihove rezultate, koji mogu doprinijeti uspjehu europskih misija; POZIVA Komisiju da zajedno s državama članicama uspostavi fleksibilnu metodologiju koju države članice i regije mogu primijeniti pri utvrđivanju takvih inicijativa ili bilo kojih drugih mjera koje bi mogle doprinijeti uspjehu europskih misija i njihovoj koordinaciji na europskoj, nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini;

15. PREPOZNAJE posebnu ulogu regionalnih i lokalnih vlasti u provedbi europskih misija; NAGLAŠAVA da lokalne i regionalne vlasti imaju ključnu ulogu u podupiranju demonstracijskih inicijativa za ispitivanje rješenja, među ostalim znanstvenih i tehnoloških, s krajnjim korisnicima i građanima;
16. Napominje da su zajednice znanja i inovacija (ZZI) Europskog instituta za inovacije i tehnologiju (EIT) paneuropski istraživački i inovacijski ekosustavi u kojima se okupljaju različiti akteri te da tu dinamiku mogu dopuniti i savezi europskih sveučilišta, posebno u okviru svoje dimenzije istraživanja i inovacija; stoga POZIVA Komisiju i države članice da promiču dosljednost između postizanja ciljeva europskih misija i djelovanja EIT-a i njegovih ZZI-ova te da promiču aktivnosti koje savezi europskih sveučilišta provode u okviru svoje dimenzije istraživanja i inovacija;
17. PRIMA NA ZNANJE potencijal koji centri u okviru EIP-a imaju za jačanje kapaciteta regionalnih istraživačkih i inovacijskih ekosustava, stvaranje okvirnih uvjeta za suradnju i međusobno povezivanje tih ekosustava na europskoj razini;

C. Upravljanje portfeljima misija

18. NAGLAŠAVA važnost usklađenog upravljanja projektima i djelovanjima koji se financiraju na europskoj, nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini, a kojima se doprinosi ciljevima misija; PODSJEĆA da se europske misije trebaju provoditi s pomoću pristupa utemeljenog na portfeljima, koji obuhvaćaju koherentnu skupinu aktivnosti; NAPOMINJE da bi portfelji misija trebali odražavati cijeli lanac vrijednosti, uključujući aspekte povezane s društvenim i humanističkim znanostima; stoga PODSJEĆA na važnost temeljnih istraživanja za izgradnju portfelja, kao i na važnost projekata s visokim inovacijskim potencijalom i visokom razinom rizika, na primjer u ključnim i strateškim sektorima za Uniju, koje podupire Europsko vijeće za inovacije (EIC);

19. NAGLAŠAVA važnost upravljanja portfeljima misija te promicanja potrebne fleksibilnosti u planiranju programa, provedbi, sastavu i preusmjeravanju portfelja tijekom cijelog životnog ciklusa europskih misija; POZIVA Komisiju da redovito izvješćuje strateški sastav programskog odbora u okviru programa Obzor Europa o metodama koje se upotrebljavaju u upravljanju portfeljima misija i o ostvarenom napretku;
20. PODSJEĆA da bi portfelji misija trebali uključivati aktivnosti koje se financiraju na europskoj, nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini; POZIVA Komisiju da potiče i promiče razmjenu dobre prakse među državama članicama u vezi s upravljanjem portfeljima misija na nacionalnoj razini i razini EU-a; PREPOZNAJE važnost aktivnosti strateškog predviđanja kako bi se predvidjele i uzele u obzir znanstvene, tehnološke i društveno-političke prepreke u provedbi europskih misija;

III. Sudjelovanje građana

21. POTVRĐUJE da se prevladavanje društvenih, okolišnih i gospodarskih izazova može postići samo jačanjem odnosa između oblikovanja politika, znanosti i društva; NAPOMINJE da su pandemija bolesti COVID-19 i neki od izazova zelene tranzicije i digitalne transformacije, kao što su klimatske promjene ili izazovi koji su potaknuli razvoj ključnih digitalnih tehnologija, pokazali važnost jačanja odnosa između znanosti i društva; NAGLAŠAVA da je važno ojačati povjerenje društva u znanost, promicati vještine kritičkog mišljenja utemeljenog na znanju i suzbijati širenje pseudoznanosti i dezinformacija; UVIDA da je jedan od načina za postizanje toga jačanje aktivne uloge i sudjelovanja građana u istraživanju i inovacijama;
22. ISTIČE sudjelovanje građana u znanosti jer se na taj način promiču osviještenost i društvene promjene; to je još važnije u kontekstu europskih misija jer je njihov krajnji cilj poboljšati živote građana; NAGLAŠAVA da je važno aktivno uključiti nedovoljno zastupljene skupine;

23. PODSJEĆA da bi se za potpuni uspjeh europskih misija građane iz cijelog EU-a trebalo uključiti već od prvih faza utvrđivanja specifičnih europskih misija, a zatim i tijekom njihova planiranja, provedbe i praćenja; POZIVA Komisiju da za svaku misiju izradi plan za sudjelovanje javnosti i komunikaciju te da tijekom postupaka praćenja, evaluacije, preispitivanja i daljnjeg postupanja u okviru europskih misija procijeni učinkovitost tih planova; POZIVA države članice da te planove za sudjelovanje javnosti i komunikaciju promiču na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini te da, prema potrebi i na dobrovoljnoj osnovi, izrađuju prilagođene planove za sudjelovanje javnosti i komunikaciju; POZIVA Komisiju da aktivno olakšava razmjenu dobre prakse u vezi sa sudjelovanjem građana u europskim misijama;
24. PODSJEĆA na to da su visoka učilišta te istraživačke i tehnološke ustanove dodirne točke između znanosti i društva, koje imaju aktivnu ulogu u jačanju demokratskih vrijednosti i prakse, pripremi studenata za aktivno građanstvo i građanski angažman te poticanju javne rasprave utemeljene na znanstvenim informacijama; POTIČE Komisiju i države članice da surađuju s visokim učilištima i istraživačkim ustanovama kako bi, prema potrebi, djelovale kao potencijalni posrednici između europskih građana i europskih misija u cilju poticanja društvenih promjena;

IV. Praćenje, preispitivanje i evaluacija europskih misija

25. PODSJEĆA na to da Komisija treba provesti procjenu prvih europskih misija i preispitati područja europskih misija najkasnije 31. prosinca 2023. i prije nego što donese bilo kakve odluke o uspostavi novih misija ili nastavljanju, obustavljanju ili preusmjeravanju europskih misija koje su u tijeku; PREPORUČUJE da se ne pokreću nove misije u okviru postojećih područja misija i da se ne predlažu nova područja misija dok se ne donese pozitivna ocjena aktualnih misija; POZIVA Komisiju da, s obzirom na međusektorsku dimenziju europskih misija i njihov utjecaj na usklađivanje nacionalnih politika izvan okvira istraživanja i inovacija, obavijesti Vijeće o svakom budućem razvoju događaja u vezi s europskim misijama;

26. NAGLAŠAVA da bi za europske misije trebalo uspostaviti transparentan, rodno osjetljiv i pouzdan sustav praćenja i evaluacije utemeljen na ciljevima svake europske misije kako bi se u obzir uzele njihove dimenzije sustavnosti i dinamičnosti;
27. NAGLAŠAVA da bi taj sustav praćenja i evaluacije trebao omogućiti i periodičnu procjenu napretka ostvarenog u odnosu na ključne etape i ciljeve raznih projekata i aktivnosti kojima se doprinosi europskim misijama, kako bi se osiguralo da se ostvaruje dostatan napredak i da su postavljeni ciljevi postignuti;
28. POZIVA Komisiju da razvije metodologije i postupke za praćenje i analiziranje europskih misija na temelju, među ostalim, postojećeg stručnog znanja, uz posebne kvantitativne i kvalitativne ključne pokazatelje uspješnosti prilagođene posebnostima pristupa usmjerenog na misije, što uključuje i sustavnu prirodu misija, te da o tome obavijesti Vijeće; ISTIČE potencijal primjene inovativnih metodologija, kao što su one razvijene u kontekstu OECD-ova indeksa poboljšanja životnih uvjeta ili sučelja za praćenje napretka u okviru zelenog plana; NAGLAŠAVA da je važno uspostaviti mehanizam za procjenu učinka europskih misija;
29. POZIVA Komisiju da Vijeću predstavi mjere za poticanje i unapređenje znanja razvijenog u okviru europskih misija u Europi kako bi se osiguralo da sve zemlje u Europi mogu ostvariti korist od rezultata misija.
